

ZVLÁŠTNÍ
VYDÁNÍ

Student

TÝDENÍK MLADÉ INTELIGENCE

VŠEM OBČANŮM, GENERÁLNÍ PROKURATUŘE!

Soudruhu generální prokurátore!

Žádáme Vás, abyste ve smyslu platných zákonů ČSSR neprodleně zahájil trestní stíhání těch, kteří v nejtěžších a nejtragičtějších chvílích českého a slovenského národa zradili svou vlast Československou socialistickou republiku, kteří zradili Komunistickou stranu Československa a ideály osvíceného humanistického socialismu, kteří spolupracovali a spolupracují s nepřitelem proti legální československé vládě, Národnímu shromáždění a prezidentovi republiky, kteří se podíleli a podílejí na přípravě nepřátelské agrese našich bývalých přátel.

Občané!

Oznamujte příslušným soudům všechny případy kolaborace. Nevyřizujte si osobní účty, ale kolaboranty pronásledujte.

V této chvíli rozhodují činy. Kdo zradí, nemůže očekávat milost.

Pryč s okupanty, smrt kolaborantům.

všem studentům světa

Jsem český student a je mi 22 let. V okamžiku, kdy píši toto prohlášení, sovětské tanky stojí ve velkém parku právě pod mými okny. Hlavně děl jsou namířeny na vládní budovu s tímto nápisem :

Za socialismus a mír. Tohle heslo si tam pa-

matuji již od té doby, co jsem byl schopen vnímat věci kolem sebe. Je to však teprve 7 měsíců, kdy tento nápis začal pomaludostávat svůj původní význam. Po 7 měsíců byla má země vedena lidmi, jejichž cílem bylo dokázat, pravděpodobně poprvé v historii lidstva, že socialismus a demokracie mohou existovat vedle sebe. Místo kam tito lidé byli odvezeni, je v současné době neznámé. Nevím, jestli je ještě někdy uvidím, či uslyším. Je toho moc co nevím. Například, jak dlouho to bude sovětským vojákům trvat, než se jim podaří umlčet svobodné radiostanice pravdivě informující tento národ. Také nevím, jestli někdy dokončím svou universitu, setkám se svými přáteli v zahraničí a takhle bych mohl vypočítávat, jenže v této chvíli všechno jaksi ztrácí svůj původní smysl. Ve 3 hod. ráno 21. srpna 1968 jsem se probudil do světa úplně jiného, než byl ten, ve kterém jsem jenom několik hodin dříve šel spát.

Možná, že si myslíte, že se čeští lidé chovali jako zbabělci, když nebojovali. Ale proti tankům nelze jít s prázdnýma rukama. Chtěl bych Vás ujistit, že Češi a Slováci se chovali jako politicky vyspělý národ, který sice může být zlomen fyzicky, ale nikoliv morálně. Proto tohle píšu. Jediný způsob, kterým nám Vy můžete pomoci je tento : Nezapomeňte na Československo. Prosím, pomozte naší pasivní resistenci, tím že budete stupňovat tlak veřejného mínění na celém světě. Myslete na Československo i tehdy, až tato země přestane být senzační zprávou pro noviny.

Jediné Československo, které my uznáváme, je Československo svobodné a neutrální.

**ŽÁDEJTE
NEUTRALITU
ČESKOSLOVENSKA!**

Počátkem srpna přinesl filosof Ivan Sviták do redakce článek, v kterém rozebíral příčiny, které podle jeho názoru povedou k násilné intervenci naší republiky. V normálním čísle Studenta nezbyl na otištění čas. Redakce se rozhodla jej tisknout teď, protože není jen dokumentem prozíravého vidění, ale výkladem příčin sovětského neoimperialismu.

MOCENSKÝ SMYSL INTERVENCE

"Účel, který potřebuje nesprávné prostředky, nemůže být správný účel."

Karel Marx

1. Maďarská revoluce roku 1956 je dodnes důkazem, že intervencí do vnitřních záležitostí suverenního spojeneckého státu považují vůdcové Sovětského svazu nejen za oprávněnou, ale dokonce za svou bratrskou povinnost. Devatenáct sovětských motorizovaných divísi utopilo v krvi spontánní povstání maďarských dělníků, kteří vzdorovali ještě měsíc po sovětské okupaci. Budapešť byla rozstřílena sovětskými tanky na důkaz bratrské pomoci třídním bratřím - stalinské byrokratické elitě policejné represivního aparátu. Dělnická třída naopak bez stalinských aparátů podala znovu důkaz, že je stále stejně schopna šturmovat nebe jako v době pařížské komuny.

2. Bez ohledu na slavnostní proklamace zaručující suverenitu lidu, nezávislost státu a sebeurčení komunistických stran vycházel Sovětský svaz dříve i nyní vždycky z předpokladu, že už pouhé ideologické různosti opravňují silnější zásahu do vnitřních záležitostí socialistické země. Pokud představitelé sovětského státu považují za nepřátelskou ideologii vše co není ortodoxní v jejich duchu, musí exkomunikovat disidenty nebo vojensky zásáhnout tak, jako to učinili v roce 1948 s Jugoslávií, v roce 1956 s Maďarskem a v roce 1960 s Čínou. Se stejnou argumentací bude - nebo je - připravována čínská intervence do SSSR.

3. Národní egotismus - nazývaný proletářským internacionalismem - ovládá dnešní neostalince stejně jako za Stalina. Státní zájem SSSR je kladen nadevše a je dokonce chápán tak, že ospravedlňuje agresí proti suverennímu státu. Rusové se zbavili Stalina, ale dědictví izolacionismu svaté Rusi trvá jako mýtus o nepřátelském obklopení socialismu v jedné zemi. Stalinisté se přičinili o pád revolučních tendencí vždy, když cizí revoluce překážely aktuálnímu zájmu sovětské státní politiky /Šanghajská komuna, pakt s Hitlerem, západoevropská politika 1945-1948, Jugoslávie, Maďarsko/.

4. Nejdůležitější sovětské důvody pro intervenci do vnitřních záležitostí suverenního Československa nejsou důvody mocensko vojenské, ale důvody ideologicko-prestižní. V sovětském monolitním systému byrokratické elity má ideologie základní význam jako direktiva politiky a proto ideologické úchylinky jsou přijímány jako potenciální politický čin. Spor SSSR a ČSSR

je zatím ideologickým sporem o pojetí socialismu, sporem o ideologický primát Sovětského svazu, vůči němuž pohyby tankových kolon jsou jen manifestací jednoty teorie a praxe - podle filosofických představ sovětské byrokracie.

5. Ideologický význam zamýšlené intervence není sice otevřeně uznán, ale je základem hlavních obav sovětského vedení. Bezprostřední argumenty pro intervenci, vyložené ve Varšavském dopise, se týkají pouze vnitřních záležitostí Československa a ať jsou jakkoli nehorázné nejsou to ony argumenty, jež mají být rozhodujícími pro pověření pohybu sovětských tankových kolon připravených na Ukrajině. Bezprostřední důvody pro intervenci mají vojenský, mocensko-imperální ráz.

6. Rozhodujícím důvodem je oprávněná obava z infekce ostatních zemí myšlenkami socialistické demokracie. Uplatňování základních občanských práv je sovětským vedením přijímáno jako ohrožení svobody /čí?/ a socialismu /jakého?/ ve správném přesvědčení, že politický systém policejné-byrokratických režimů nemůže vydržet veřejnou kritiku. Socialistická demokracie se základním respektem k vůli občanů je tedy jako systém vlády a priori nepřijatelná, stejně nepřijatelná jako byl a je neostalinský systém ve východní Evropě.

7. Socialistická demokracie je tedy nebezpečná i jako pouhá ideologie. Jestliže totiž probudíme vědomí o socialistické demokracii jako reálné alternativě, pak problémy s ní spojené mohou sice být odkládány, ale ne na trvalo, protože vědomí o nové možnosti je ireverzibilní a nelze je vrátit zpět. Nejhorší útlak je vždy útlak rozumu, ducha, myšlení, snaha přinutit lidi, aby přijali svůj stav jako trvalý, aby přijali myšlenku, že musí být utlačováni. Naopak, osvobození vědomí je ireverzibilní čin.

8. Sovětské představitelé jsou ochotni tolerovat ve Východní Evropě jakkoli benevolentní diktaturu, ale ne politickou svobodu, založenou na respektu k základním lidským právům. Nevycházejí z myšlenky suverenity lidu, ba ani z myšlenky suverenity států, ale z myšlenky komunistických stran a z disciplíny komunistického hnutí, nelišice se nijak od Stalina. Jestliže si tedy chce čs. strana vydobýt sebeurčení, musí být exkomunikována nebo izolována, protože co když budou chtít svazové republiky SSSR totéž?

9. Čs. příklad stimuluje již nyní a bude dále stimulat vnitřní konflikty SSSR, boj holubů s jestřáby, boj byrokraticky a liberálnější orientovaných frakcí v

mocenské elitě SSSR. Čs. příklad není jen lokálním vojenským oslabením v sanitárním kordonu spřátelených zemí, je svědectvím krize neostalinského systému dezintegrace ruského panství ve východní Evropě, síly tendencí po osamostatnění vůči mocenskému systému SSSR. Čs. krize je krize budoucnosti neostalinského systému v SSSR. Budoucí krize stalinského imperia, ukazující sovětským státníkům obraz jejich vlastní budoucnosti. Odtud ta hrůza z čs. herese, při níž musí politbyru oprávněně naskakovat husí kůže.

10. Čs. pokus podřídí mocenskou elitu technokratů, ideologů, byro-

IDEOLOGICKÝ VÝZNAM INTERVENCE

"Chyby spáchané skutečným revolučním dělnickým hnutím jsou daleko plodnější a historicky cennější než neomylnost nejlepšího Ústředního výboru"

Rosa Luxemburgová

1. Spor mezi čs. a sovětským politbyrem, je v podstatě sporem o pojetí socialismu, sporem v němž čs. strana zatím představuje Marxovi bližší variantu socialismu, alespoň pokud se k principu suverenity lidu hlásí. Rozhodující rozdíl v dějinách socialistického hnutí je rozdíl mezi pojetím socialismu jako společenského zřízení, jež je udělováno shora vládnoucí elitou /Stalin, Mao, Castro/ a mezi pojetím socialismu jako společenského zřízení, které vzniká osvobozovacím bojem dělnické třídy, tedy zdola.

2. Ve shodě s původním pojetím Karla Marxe je jen taková politika, která považuje socialismus za osvobozovací dílo dělnické třídy samé, nikoli za dar osvícené elity. Za dobře míněnou progresivní diktaturu, nebo mesianismus filantropů. V tomto bodě je Marx neslučitelný s Babeufem, Weitlingem, Proudhonem, Lassallem, Saint-Simonem, Bernsteinem a všemi dědici, bez ohledu vytvářejících "socialismus shora" pod jménem Marxe, Lenina, Stalina, Mao, Castra, Násaira, Tita, Nkrumaha nebo Sukarna. Autentické pojetí socialismu je jen takové pojetí, v němž hraje rozhodující úlohu lid, dělnická třída, většina moderní průmyslové společnosti, nikoli jakékoli elity nebo jedinci, kteří mluví jménem dělnické třídy nebo většiny, aniž jí přiznávají základní občanská a lidská práva.

3. Dnešní realita socialistického společenského zřízení je značně vzdálena od původní myšlenky Karla Marxe, podle něhož lid sám musí pracovat na svém osvobození a právě v bojích za svobodu uskutečňovat myšlenku socialismu. Marx rozhodně odmítl všechny utopické, elitní, antidemokratické a technokratické projekty budoucí společnosti - stejně jako vulgární komunismus negující samu lidskou osobnost, protože pro něj byl socialismus plným rozvitím humanismu a lidské osobnosti, byl programem nejen společenské, ale také osobní svobody. Základem jeho pojetí dějin a strategie dělnického hnutí nebyla žádná elita schopná provést státní převrat a udržet

krati a manipulátorů nějakému mechanismu, na němž by oni sami byli závislí - to je absolutní důvod k intervenci. Reálně volená moc je útokem proti hlavnímu principu každé totální diktatury - proti nekontrolovatelnému doplňování elit z elit samých. Neostalinská byrokracie tuto smrtelnou úchytku proklíná z celé duše, protože "strašidlo komunismu" je pouhým bubákem proti noční můře likvidace absolutní moci byrokratické kasty, jež se právě chystá mru zničit intervencí, aby mohla klidně spát.

se pak u moci, ale Marxem rozpoznaná a dodnes platná prada, že v moderní průmyslové společnosti - v kapitalismu jeho doby - měla a má většina této společnosti zájem na změně systému - na změně monopolního kapitalismu a státního kapitalismu v každé podobě.

4. Autentický Marx je srdečně odmítán v tomto bodě všemi přívrženci elitistických variant "socialismu shora" a obhajoba jeho myšlenek je správně považována za největší nebezpečí elitám - protože právě v tomto světle vznikají neodbytné otázky. Stát vlastní výrobní prostředky, ale kdo vlastní stát? Ovládá-li stát byrokratická elita, nekontrolovatelná zdola dělníky, je byrokraticky spravovaný kolektivismus vůbec socialismem? Není to obyčejný státní kapitalismus provozovaný pod falešnou ideologickou firmou?

5. Za těmito otázkami, jež našly už dávno své odpovědi, se skrývá veliký problém moderní průmyslové společnosti Východu i Západu, totiž problém jak dosáhnout demokratické kontroly elit. Systém parlamentární demokracie západních zemí se ve svých důsledcích vymyká přímé kontrole stejně jako monopolní systém moci východních diktatur. Hledání východiska v přímé demokracii výrobců a v přímých akcích, které přesahují daný systém je proto nejdůležitější politickou aktivitou, z níž může vzejít socialistická demokracie jako vláda beztřídní společnosti nad sebou samou.

6. Perspektiva "socialismu zdola" bývá odmítána jako nepraktická a nerealistická visionářství, jako utopicko-idealistické donkichotství, a to právě přívrženci "socialismu shora", kteří dnes chtějí pod novými hesly a s novými lidmi opakovat teoreticky protimarxovskou koncepci nové technokratické elity, jež vyvede národy do zaslíbené konzumní společnosti zítřka. Teoreticky se tyto představitelé "progresivního" ražení opírají opra-

starý železný zákon oligarchie to znamená o přesvědčení, že elity jsou a budou a že světit vládu lidu, dělnické třídy, společenským skupinám samým je nemístná utopie. Nevyhnutelnost změn shora je pro ně mimo diskusi.

7. Představitelé inteligence často snili o osvícených diktaturách, kde by vládli rozum místo peněz nebo nahé moci, kde by inteligence byla zbavena jak tlaku vlastnictví tak kontroly zdola, a v dějinách socialismu je řada svědectví o těchto plánech. Dnes se nazývají meritokracie, managerialismus, technokracie, industrialismus a také v ČSSR jsou pod jinými názvy velmi rozšířeny. Přívrženci těchto koncepcí - které dnes mohou být velmi vkusně a stravitelně prezentovány se však nutně stávají apogetey autoritativních režimů. Dobromyslný despotismus se nikdy nestítí zničit samostatné organizace dělnické třídy a dělnického hnutí, pod záminkou, že někdo musí vládnout".

8. A zde jsme znovu před základní otázkou pojetí socialismu. Buďte příjímáme argumenty elit o nevyhnutelnosti vlády jedné nad druhými - staré argumenty o nevyhnutelnosti tyranie a nemožnosti svobody - anebo považujeme - stejně jako Marx - právě lid, dělnickou třídu, za schopnou k tomu, aby vládla a kontrovala společnost. Lid a dělnická třída se staneovšem schopnou vlády jen v boji proti útlaku a proti novodobým manažerům, kteří jí budou dále říkat, že jejich vlastní vláda - vláda manažerů - je nezbytná. Všechny dosavadní vládnoucí třídy tvrdily totéž.

9. V kritických dnech a hodinách, kdy jsou představitelé čs. státu v otevřeném politickém sporu s představiteli koncepce "socialismu shora" třeba zdůraznit, že pro dělnickou třídu této země byly, jsou a budou nepřijatelné technokratické iluze, které chtějí pouze modifikovat ekonomiku společnosti. Za dělnickou třídu nebudou mluvit ani frakce progresistů, která koketuje s výkonností západní průmyslové společnosti, ani frakce konservativců, která koketuje se zbraněmi mlčky. Za dělnickou třídu promluví brzy její vlastní mluvčí a pak budou znovu hájit to, co je opuštěným programem Karla Marxe - socialismus zdola, cesta k beztřídní společnosti, kterou prochází většina průmyslové společnosti v demokratickém procesu osvobozování sebe samé a celé společnosti. Spor mezi dvěma politbyry přerostl ve spor o pojetí socialismu. O naší šanci budovat socialismus zdola se právě rozhoduje, ale o podobě tohoto socialismu budeme už rozhodovat sami, dělníci a inteligence, bez jejichž spojení nelze dnes jít kupředu, k beztřídní společnosti, v níž nebude politických elit.

Ivan Sviták